

рок интерес и признание от т. нар. среден или масов човек, е декорирано и с по-друг тип оценъчни съждения, отнасящи се до едно директно или косвено аргументиране на „плебейския характер“ на това изкуство. Понякога то не се смята за изкуство, а за шутовщина, за семплифицирана зрелищност, за особен род развлекателна дейност, дистанцирана от истинските канони на „голямото“ изкуство. А включването на цирковото изкуство към „малкото“, масовото или пък отрицателното отношение и изключването му направо от сферата на изкуствата са понякога гарнирани тъкмо с присъствието на циганския контингент в цирковата публика. „Там може да се видят само селяни и цигани!“ „Това е зрелище на нискокултурни люде, без изтънченост на естетическите вкусове и критерии!“ Такива и подобни на тях дефиниции не са рядкост в пределите на всекидневните стереотипи и масови културни ориентации и нагласи.

Вероятно за такъв тип широко разпространени и като че ли валидизирани оценки за цирковото изкуство (а опосредствано чрез тях и за характера и спецификата на културата на неговата публика) от известно значение – поне за циганите – е онова релефно и осезаемо обстоятелство, отнасящо се до почти пълната липса на ромско присъствие на постановки от други музикални жанрове. Ако се вземе предвид, че циганите поначало и наистина са много музикални, изникват съмненията и въпросите защо тогава те не са сред публиката на операта, оперетата, балета, хоровото и симфоничното изкуство и т. н., там, където също има музика, а присъства и хореография и др. под.

Масовопсихичните щампи на обяснение веднага биха лансирали категоричните интерпретации на този неотраден за оценката на циганите и техните културни вкусове и ориентации факт. Те биха свързали ромското отсъствие с циганската изостаналост и неграмотност, с нецивилизоваността и примитивизма в естетическите вкусове и критерии на хората от тази етнична общност, с тоталното отсъствие на онези необходими задълбочени и широки, строго профилирани естетични и културни познания и стереотипи, които поставят присъствието на подобни постановки от споменатите изкуства. Тук става дума за липсата на естетически и културни потребности и интереси, на ценностни трафарети у циганите към операта,